

ORAVECZ IMRE

A sivatag leírása

A sivatag lába a szárazság,
a sivatag lába nyomot hagy,

a sivatag dereka a meleg,
a sivatag dereka otthonos,

a sivatag mellkasa a hideg,
a sivatag mellkasa idegen,

a sivatag keze a szél,
a sivatag keze mindenhová elér,

a sivatag szája a homok,
a sivatag szája mindig beszél,

a sivatag tekintete az éjszaka,
a sivatag tekintete mély,

a sivatag homloka a nappal,
a sivatag homlokán világosság fészkel,

a sivatag bánata a felhő,
a sivatag bánata múltó,

a sivatag öröme a kék ég,
a sivatag öröme tartós,

a sivatag ajándéka a tágasság,
a sivatag ajándékáért hálával tartozik az ember.

TAKÁCS ZSUZSA

A szívre mért ütéstől

A szívre mért ütéstől kővé váltam,
kő lett a körmöm, hajam és szemgolyóm,
a fán a veréb, a kert, a kerítés.

A túlzó napból minden fény kiáradt.
S mert délidő volt, s a harangok rajongtak,
a kettős tudat bánkódott és örült.

Mint lábnyomok vezettek a szavak,
itt már jártam, ez a szerelmi csalódás,
mindent magába vevő sivatag.

De hátra mégis rengeteg idő van;
hogyan töltök el majd annyi hosszú órát?
Ha így nézem: élek; ha úgy: halott vagyok.

A trójai faló szépsége

A végkifejlet ideje közeleg.
A kuszaság szűnik, hadrendbe állnak
az egymásnak ellentmondó jelenségek
(sürgöttük is, ki-ki, mindannyian,
szerettük volna világosan látni):
s hol árnyéka volt csak, most színre lép
a trójai faló. Lenyűgözve nézem
a mesterre valló munkát.
Nincs többé kétség, megvesztegetés
és alku. Figyeljünk csak bátrán!
Füleljünk az első gyöngye neszre!
Mi volt ez? Lábak csösszanása?
Kés csösszanása? Elsuttogott jelszó,
első jajszó? A csapóajtó csattan,
a harcosok a napvilágra kiszállnak.

SCHEIN GÁBOR

(A bordás kőboltozat...)

A bordás kőboltozat alá gyűrt
lépcsőn, ahogy a koptatott
szélekre lépve még egy napot
elkezd és vezet, hogy lássa
zölden és szürkén,

a fordulónál, ahol van egy ablak,
és két ág éppen elválik, a párkánynak
dőlve jó megállni: az esőben
csillog a kéreg, aztán feljebb,
még néhány fokot menni,

mintha szűkülne az ív, a kőbe ott
betűket karcoltak, kulccsal, dróttal,
körrömmel, és a sötétből hirtelen
világosabb, ahogy nyílik egy hosszú
folyosó, amin végig lehet menni,

vagy följebb, még egy lépcsősoron,
onnan több ág is látszik.

RÁBA GYÖRGY

Az ismeretlen katona családja

Család ház többé nem nyugtalanítja
nyugalmat lelt egy gránitlap alatt
álmát minden nap díszőrség vigyázza
s körülrajzza bábmész turistahad

Otthon asszonya aprítja a fát
eke elé befogja önmagát
kislánya mezítláb sárban tapicskol
s kurta ésszel kóbor rókát cirógat
kisfia a szeneskocsi nyomában
kódorog az üveghegyek felé
s amikor késő este hazahozzák
imában vajsín gyertyafénynél
egy fénykép előtt anyja nénje
buzgó fohász tán azt is hazavonzza
ki már az üveghegyen is túl
tart kezében egy regét
de amit várnak itt a jámborok
nekik csak az az előléptetés

G. ISTVÁN LÁSZLÓ

Hamufoltok

Túl nagy a tó, hamufoltok,
mint az öregség, a felszínen
mintáznak tenyeret, fogni
akarna a tó tükreéből
a kéz, haldoklóké, befelé
görbül, alaktalanul
folyik össze, hogy hova lesznek.
Hullám hullámra borítja, hogy élünk.
Fentről a sok kéz, mint a szemét,
szirmokra bomlik, kivirágzik –
túl nagy a tó
a folyton búcsúzó
kezeknek.

MIODRAG PAVLOVIĆ

Életem az égitestekkel

(részletek)

Tegnap este csodálattal szemléltem a teliholdat, telis-tele volt, sokáig fenn volt az égen. Fényesen ragyogott és rajtam kívül senki nem látta. Csúcsformában volt, akárcsak én. A földön fehér hótakaró, benne néhány nyom. Oh, holdfényes téli éjszaka, milyen hosszú vagy, milyen mély az álom és milyen nyomasztó a korai ébredéstől való félelem! A hold derűs fénnel szemlélte a csillagok rendjét. Testén rajzok, két vonagló táncos és sugallatok az igazi égboltról, a végtelen, mélylila pusztaságról, melynek mélysége különös világokat rejt magában. Egy végtelen tenger, melynek felszínén virágok úsznak, tengeri jelek, távoli hajók és egy jéghegy.

Elnémultak a madarak, némák a patakok. Az őrség alszik. Én pedig örvendek az éjszaka fényeinek, a csillagközi távoknak. Az égbolt mélylila, mint boróka a hegycsúcsokon. Örömöm nem nappali, nem ingerli végtagjaim, nem józan és nem kábult; csak sodródik valahová és reménykedik valamiben, aztán meg csak lezuhan valahol és megnyugszik. A napfelkelte, a megvilágosodás másmilyen lelkesedést hoz; valamit felfedezünk ott, ahol a függönyök legvastagabbak, hol a sötétség a legsötétebb. Északon, éjfél után, télen, magányosan, az erdők árnyékai között, az ég kristály boltozata elrejtve vagy összetörve, a vakság határán levő mélysötét színek, és az üresség, mely olyan tartalmatlan és olyan feneketlen, hogy senkit nem vonz magához és nem nyel el.

A Napnak a hatalmasok és a zsarnokok örülnek. Volt olyan idő, amikor én is lelkesedtem, ha a hegygerinc mögött feltűnt a nap, a nagyfejű óriás, pompázó fénykoronával övezve. Örültem, hogy felkél a világ ereje az erőseknek és a tevékenyeknek. Örültem, mert beragyogta a palotákat és a napi parancsokat, a vagyonokat és a kiváltságokat. Örültem, hogy a holnap mává változott, és lelkesedtem azért, hogy a nappal valósága megérkezett a világos és gazdag vidékekről, az óriások földjéről.

Örültem, míg a nappal adottságai nem kezdtek túl kicsinyesnek tűnni, inkább kötelesség lett, eltörpültek az ember apró termete miatt. Szerettem, ahogy az álmatlanul göndörödő éjszakai órákat felváltotta a napkelte, első pírja a fenyőfák tűlevelének hegyén jelentkezett, aztán adakozó bőkezűséggel egy kis vöröst kevert a kanyargó Duna zölden rothadó vizébe, majd győzedelmesen a város fölé emelkedett a sárga-fehéren izzó gömb, és felébresztette a kórust, hogy sokoldalúsága és életvágya megrázó döbbenetében füstös és sistergő morájával ünnepelje őt. Kalemegdan ösvényeinek legmagasabbikán álltam, mint a virradás ügyeletes ellenőre. Az éjszakai írás és imádság csak várakozás volt, hogy vajon megérkezik-e időben a napkorong, arra a pontra, ahonnan majd levezenyli a nappali versenyfutást. Utána aludni indultam, rövid és mély alvás várt rám, álmok nélkül. Alvás, mely ellenállt a hangoknak, a nappal fényének és a napi kötelezettségek kihívásainak. Az óriási gömb átvette az uralmat és elhozta az életet jelentő meleget, visszahozta az elementárist, mely nélkül az élet felismerhetetlen. Az óriás, a mindennapok varázslója, az álmok hóhérja megjött, hogy vezesse a harcosokat és a munkásokat.

(Fenyvesi Ottó fordítása)

VARGA MÁTYÁS

Az indulás estéjén

Lorand Gasparnak

Ahogy fogynak a nappali hangok,
az alkony képcsuszamlásaiban és
hirtelen elmozdulásaiban mind
jobban szem elől veszítjük, tévesztjük
azokat a fényes kiszögelléseket, hol
fogás kínálkozna, s ahonnan vissza-
tekintve *egyetlen* szél mozdítaná a
fákat, *egyetlen* szél az egész belát-
ható erdőt.

A szürkület hirtelen
földmozgásának távolról, a *valamin*
túlról induló morájában, az össze-
függések és félelmek új, fénytelen
viszonyaiban erősödik fel a tücskök
esti ciripelése, melytől *egyre csak*
téryszerű lesz a sötét.

És itt, ebben
a fal nélküli alagútban, ahol a lehető-
ségek surranásai, néma érintései csalo-
gatnak (mint egy ismeretlen madár
félhomályban rejtőzködő röpte fától
fáig), itt.

PIER PAOLO PASOLINI

Töredék a halálhoz

[Frammento alla morte]

Tőled jöttem s vissza hozzád jövők,
fényben, izzásban született érzület,
ki megkereszteltetett még örömkönnyek között,
Pier Paolo néven elismertetett
egy vágyakkal telt éposz kezdetei előtt:
a történelem fénysugarában éltem,
a hősök sorsa volt a létezésem
a te uralmad alatt, legbensőbb gondolat.
Fényességed nyomában megsűrűsödött
lángoszlopod kegyetlen
szorításában a világ minden
valóságos tette,
a történelemé, benne nyert igazolást a tézis,
benne vesztette el életét, hogy visszanyerje:
úgy lehetett csak létező az élet, hogyha szép is...

A gyónás dühkitörése
előbb, aztán a fényesség dühe:
belőled fakadt álnok, fekete
érzelem! És végre
helyezzék vád alá minden szenvedélyem,
mocskoljanak, legyek számukra torz, tisztátalan
megszállott, dilettáns, maga a hitszegés:
te elszigetelsz, a lét biztonságát adod:
máglyán állok, játszom a tűz kártyalapot,
megütöm vele azt a vajmi kevés
mérhetetlen jót, elnyerem azt a határtalan
nyomorúságos könyörületet,
mely baráti vá csitít jogos haragot,
megtehetem, igencsak megszenvedtelek!

Megtérek hozzád, mint megtér falujába
az emigráns, hogy újra megtalálja:
meggazdagodtam (már legalább elmémben)
és most boldog vagyok; éppen
mint egykoron, miheztartást se tudva.

Keblemben a költészet veszettsége.
Egy ifjonc eszement vénségessége.
Valamikor, bizony, örömöd párosult a
félelemmel, és mostanára végre
mintha egy másik boldogsággal,
egy szürke, száraz: megcsalatott lázzal.
Most tőled valójában félve,
mert valóban közel vagy, rejtve
létem dühébe, vak éhségébe,
félszébe, s az mintha egy új teremtményé lenne.

Egészséges vagyok, méltó a tetszésedre,
a neurózis itt terjeng, körbefon,
a kimerültség közönyössé tesz, de
el nem nyelhet, az én oldalamon
az ifjúság legvégső mosolyának fénye.
Amit akartam, megkaptam mindent végre,
mondhatom, olykor túl is lépve
a világ egynémely reményén; kifosztattam,
és mégis ott vagy bennem, hogy betöltsed
az én időmet és minden időket.
Voltam az ésszerűség és voltam
maga az ésszerűtlenség mindhiába.
És most... ó, a szélfúvástól kába
sivatag, Afrika mesésen
mocskos napfénye, világra ragyogása.

Afrika! Egyetlen
lehetőségem.....
.....

(Szervác József fordítása)